

KINDERS IN MILITÊRE VERBAND

'Many anxious parents feel it is wrong to send boys straight out of school to fight terrorist on the Republic's borders.'

Hierdie aanhaling kom uit die **Evening Post** van 19 November 1975. 'n Briefskrywer in die **Beeld** van 25 Desember 1975 is baie skerper en sê dat dit 'uiters buffelagtig is om kinders wat op skoolbanke moet sit na die grens te stuur.' Onder die opskrif 'Grenssoldate is gans te jonk' publiseer **Rapport** van 28 Desember 1975 'n brief van 'n bekommerde vader oor dieselfde onderwerp.

Al hierdie briewe dui op die kommer van ouers oor hulle kinders. Dit is egter nie uitsonderlik dat ouers oor hulle kinders begaan is nie. Suid-Afrika se geskiedenis is deurspek van voorbeelde waar jong kinders die wapen opgeneem het om huis en haard te beskerm. Waar 'n seun vandag van sy agtiende jaar dienspligtig is, was hy in die dae van die Suid-Afrikaanse Republiek op sestienjarige ouderdom reeds dienspligtig. Dit was ook die toetredingsouderdom tot die Staatsartillerie. Seuns van vyftien jaar is toegelaat om by die Veldtelegrafie van die Suid-Afrikaanse Republiek aan te sluit.

Verder terug, in die Voortrekkertyd, vind 'n mens heelwat gegewens oor nog jonger kinders wat aktief aan militêre bedrywighede deelgeneem het. Dink byvoorbeeld aan Piet Retief se seun en aan Dirk Uys. Sodanige gevalle kan hier egter buite rekening gelaat word omdat die kinders binne die Voortrekkerlaer nie anders kon as om te veg wanneer die laer aangeval was nie.

Gedurende die Anglo-Boereoorlog het baie kinders die sogenaamde Penkoppe, aktief aan die Oorlog deelgeneem en is selfs as krygsgevangenes weggevoer. Voorbeelde hiervan is so baie dat 'n mens huiwer om name te noem.

Miskien die beste voorbeeld van kinders in militêre verband is die trompetblasers en tamboerslaners ('drummer boys'). Hoewel hulle tradisioneel nie 'n geweer in die hand gehad het nie, was hulle tog op die front omdat hulle die bevelvoerder se bevel moes trompetteer. Jack Hindon, die bekende Boere-

spioen, het as veertienjarige op hierdie wyse na Natal gekom vanwaar hy sy weg na Transvaal gevind het.

In Suid-Afrika het die Suid-Afrikaanse Berede Skutters ook van trompetblasers gebruik gemaak. 'n Interessante voorbeeld hiervan is Edgar Cecil Fray wat op 11 April 1904 in Bloemfontein gebore is en op 5 Julie 1917, dws op die ouderdom van 13 jaar en drie maande, by die SABS aangesluit het.

Fray se persoonslêer dui aan dat hy 'n soldy van vier sjielings en ses pennies (± 45 sent) per dag gedurende sy eerste diensjaar ontvang het. Gedurende die volgende jaar ontvang hy 'n Oorlogsbonus van £1-10-0 plus 'n spesiale toelaag van £1-0-0 per maand.

Op 18-jarige ouderdom word hy ontslaan omdat hy te oud vir trompetblaser geword het. Hy kwalifiseer as Gesondheidsinspekteur en attesteer op 2 Junie 1944 weer by die Suid-Afrikaanse Weermag om as Vrywilliger in Wêreldoorlog II diens te doen. Hy word op 17 Mei 1946 met die rang van sersant gededemobiliseer.

Op 70-jarige leeftyd tree Fray as Hoofgesondheidsinspekteur uit die diens van die Durbanse Stadsraad. Hy het dus 57 jaar diens aan Suid-Afrika gelewer.

Kandidate vir die Spesiale Diensbataljon, soos dit voor Wêreldoorlog II bestaan het, was tussen 17 en 22 jaar. Vir die SDB orkes wou lt kol Poole (latere generaal) seuns van 14 jaar oud vir drie jaar werf. Die Orkesleier het gevoel dat seuns van 14 jaar nie goeie trompetblasers kan word nie omdat hulle te oud is. Die uiteinde was dat seuns van 15 en 16 jaar oud vir die orkes gewerf was.

Die Junior Spesiale Diensbataljon, wat in Julie 1939 ingestel was, was bedoel vir seuns wat nog nie die voorgeskrewe toetredingsouderdom vir die SDB bereik het nie, dws seuns wat nog nie 17 jaar oud was nie. Dit is nie bekend of daar 'n subminimumouderdom vir toetreding bestaan het nie.

Dit is dus duidelik dat Suid-Afrika reeds van die vroegste jare af jong seuns binne militêre verband gebruik. Dit is verstaanbaar, want jong manne tussen sestien en vyf-en-twintig

jaar is op die toppunt van hulle liggaamlike vermoë. Hulle sintuie is dan op hulle beste, hulle hele fisiese vermoë is alles wat van 'n goeie soldaat verwag word. Bob Hitchcock van die **Rand Daily Mail** van 3 Januarie 1976 stel dit soos volg:

'These men, young as they are, are psychologically and physically able to face almost anything any enemy in the world might choose to throw at them.'

Slegs een ding, naamlik ervaring waarvan veterane graag praat, kom by hierdie jong manne kort. Hulle drang na avontuur, egter, hulle durf en hulle wil om hulle manlikheid te toon, kompenseer vir die gebrek aan ervaring. Ouer manne uit die klein kader van die Staande Mag, wat jarelank die teorie van taktiek en strategie bestudeer het, is nodig om die daadkrag van die jong manne reg te kanaliseer en dan word 'n onstuitbare gevegs-masjien geskep.

Hierdie feite moes die wetmakers in gedagte gehad het toe hulle in 1912 die Verdedigings-

Die opleiding van soldate verander met die verloop van tyd, maar die besieling van vaderlandsliefde en die wil tot voortbestaan, bly immer onveranderd.

'n Trompetblaser van die 'Rand Rifles'.

wet opgestel het. Artikel 1 van hierdie wet lui o.a. dan ook dat 'elke burger zal vanaf zijn zeventiende tot en met zijn zestigste jaar in tijd van oorlog onderworpen zijn aan persoonlijke dienstplicht ter verdediging van die Unie . . .'

Aangesien hierdie wet, met enkele wysigings, reeds van 1912 af bestaan en dit altyd so was dat sewentienjariges — deesdae agtienjariges — dienspligtig is, is die hedendaagse vlag van protes moeilik te begryp. Hierdie optrede kan seker daaraan toegeskrywe word dat

Seun verdedig manhaftig 'n vlugtelingaer wat deur Britse magte oorval is.

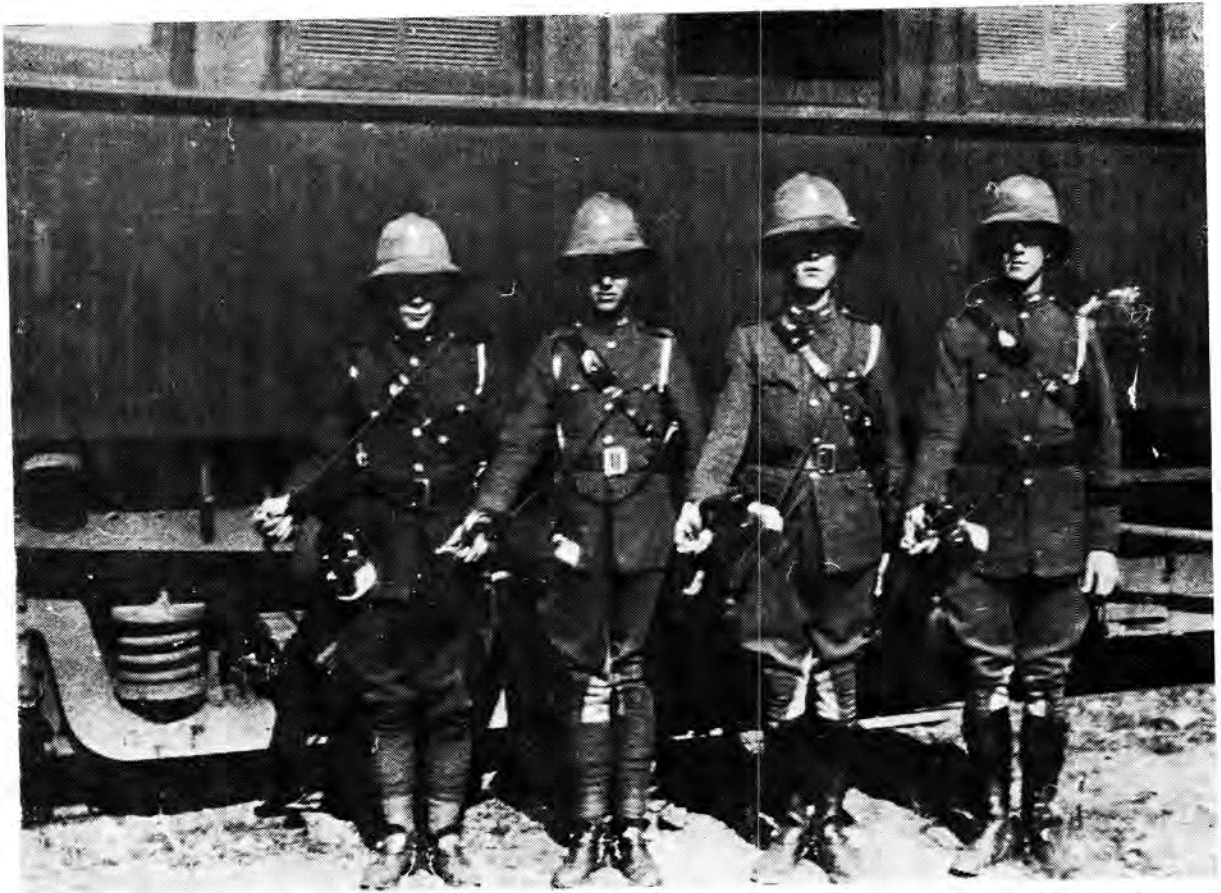
Suid-Afrika laas tydens die Anglo-Boereoorlog werklike ongerief beleef het. Wêreldoorlog I en II is deur vrywilligers ver van Suid-Afrika af gevoer. So ook die Koreaanse Oorlog. Vir bykans 74 jaar het Suid-Afrika dus 'n gemaklike en onbesorgde lewe gelei. Baie min ander lande was vir so 'n lang tyd van onrus gevrywaar. Dit het natuurlik die nadeel dat die Suid-Afrikaners nie geredelik ontberings kan of wil aanvaar nie.

Hierdie gemaklike lewe het daartoe gelei dat seuns relatief laat produktief tot die arbeidsmag toetree. D'ie een of twee jaar diensplig gee aan die Suid-Afrikaanse seun die geleentheid om sy deel tot landsveiligheid by te dra alvorens hy — en dit geld vir die grootste persentasie Nasionale Dienspligtiges — sy bydrae tot die ekonomiese groei van Suid-Afrika kan lewer. Die jong dienspligtiges het dus nog geen vaste werkskring nie en kan dus sonder groot ekonomiese verlies vir die land operasioneel aangewend word. Die teen-deel is die geval met burgermags'ede wat reeds binne 'n betrekking staan en dus 'n ekonomiese bydrae lewer. Om hulle uit hulle werkskringe te onttrek vir operasionele aanwending, beteken relatief gesproke, 'n groter ekonomiese verlies. Dit bly steeds 'n feit dat Suid-Afrika dit nie kan bekostig om ekono-

Die dertienjarige SABS Trompetblaser, E. C. Fray. Die trompet in die voorgrond, is tydens berede operasies gebruik.

Beuelblasers van die 'Field Artillery Brigade', wat in 1922 by Bloemfontein aan die 'Musical Ride' deelgeneem het. Van links na regs: K. Kemp, W. Nicholls, C. Fray en G. Crossen.

Drie geslagte gelyktydig in diens van hulle land.

Oud en jonk besied met een ideaal.

Veldekornet Kemp met manskappe van Stoffel Botha se kommando.

mies ten gronde te gaan nie — dit immers is die groot mikpunt van Sosialisme.

Kmdt F. S. Mulder SM het onlangs aldus die **Bethlehem Express** van 21 November 1975, die volgende gesê:

'Omdat die vyand ons daartoe dwing, omdat ons volk ons daartoe roep, en omdat die Bybel ons daartoe gebied.'

Daarom, aldus kmdt Mulder, 'moet my seun ook gaan.' Moeders moet aanleer om te sê hier is my seun, neem hom vir hierdie volk en vir hierdie land. Dan sal ons Volkslied se strofes nie hol en aansittering klink nie:

'Ons sal antwoord op jou roepstem
Ons sal offer wat jy vra
Ons vir jou Suid-Afrika.'